

non enim est factus secundum id quod Verbum Dei est. Ideoque Apostolus cum factum diceret Christum, addidit *secundum carnem*, ut secundum Verbum quod est Filius Dei non factum a Deo, sed natum esse monstraret.

Cum de Christo agitur, distinguendum est quid de eo et secundum quid dicatur.

Quoties autem verba sanctorum vel ipsius Domini hujusmodi determinationes non habent, ut est illud: *Pater major me est* (Joan. xiv). *Spiritus Domini super me* (Luc. iii). *Ab initio et ante secula creata sum* (Eccli. xxiv). *Ego Deus creavi eum* (Isa. xlv). *Minuisti eum paulo minus ab angelis* (Psal. viii), et similia; tunc recurrendum est ad præmissam Augustini auctoritatem, qua monemur distinguere cum de Christo agitur, quid de eo et secundum quid dicatur. Ut ergo sicut a principio, ita et in fine hujus Eulogii quod de pauperie mea gratiæ vestræ destinavi, licet sim novissimus in Ecclesia, totius Ecclesiæ principem sed Patrem, judicem sed pastorem alloquor. Hoc est desiderium meum, hæc est petitio mea, ut, sicut Romani pontificatus apicem decet, generali decreto et in perpétuum valituro sublimitas vestra præcipiat omnes nos in unum de homine assumpto certa sapere. Et hoc amplius de assumptione hominis quam de assumptione vestris sentire: quod Deus qui assumpsit, est homo qui assumptus est, sicut Deus qui creavit est homo

qui creatus est, Deus qui suscitavit est homo qui suscitatus est, et clarificavit et clarificatus est. Eadem etiam auctoritate vestra, quam nulli hominum contemnere licet omnes inviolabilis præcepti necessitatem sive spontanei, sive inviti suscipiamus, ut simul et similiter confiteamur et contra Eutychem unam personam Christi duas esse substantias, et contra Nestorium duas substantias unam personam, et contra Appellem et Manichæum Deum non in fantasia hominem apparuisse, sed vere et essentialiter hominem existitisse, et contra Appollinarem non solum corpus, sed corpus et animam simul assumpsisse, in quibus et ex quibus perfectus homo dignoscitur, et contra Aligios Christum non modo hominem esse, sed hominem qui ex tempore cœpit, et Verbum quod erat in principio, et contra Paulinos Christum Dei Filium semper fuisse, non a Maria sumpsisse initium, quia idem ipse et secundum divinitatem creator fuit ante creandam Virginem. Hæc et his consentanea quælibet catholica sunt; et nisi credantur in Ecclesia, non moneri tantum, sed juberi etiam possunt. Credere namque necesse est quæ nisi quisque fideliter firmiterque crediderit, salvus esse non poterit.

Hæc conclusio est inserta petitioni, ex qua scribentis intentio plenius quam prævio declaratur. Explicit feliciter.

JOANNIS CORNUBIENSIS

LIBELLUS

DE CANONE MYSTICI LIBAMINIS ET EJUS ORDINEBUS.

(Vide *Patrologia* tom. CLXXVII, col. 455, inter Append. ad Opera Hugonis Victorini.)

ANNO DOMINI MCLXXX

GUICHARDUS LUGDUNENSIS ARCHIEPISCOPUS

NOTITIA

(*Gallia Christiana*, nov. edit., tom. IV, col. 126)

Guichardus, qui et Wicardus et Vicardus nuncupatur, fuit primum ordinis Cisterciensis monachus, tum abbas Pontiniacensis, ubi S. Thomam Cantuariensem archiepiscopum suscepit, habitu induit monastico, et intima cum eo amicitia conjunctus est. Demum

electus Lugdunensis archiepiscopus adversus Drogonem, et quidem jam anno 1164, si Drogonis ipsius, et canonicorum Lugdunensium epistolæ ad Ludovicum regem adhibenda fides. Imo in monumento ad histor. Burgund. a Perardo collectis

(pag. 185) hæc charta refertur : « Anno ab Incarnat. Domini millesimo centesimo quinquagesimo nono... consecratum est altare in cryptis S. Stephani a domino Guichardo Lugdunensi archiepiscopo. Eodem die Idus Septembris consecratum est coemeterium ab eodem archiepiscopo, » etc. Verum id stare nequit; nondum enim viam universæ carnis ingressus fuerat Heraclius; erravit ergo aut in nomine archiepiscopi, aut quod facilius est in temporis nota, et pro 1169 male legit 1159. Videtur aliquandiu cum Drogone collocutus fuisse; uterque archiepiscopi nomen assumpsisse, et ut poterat munia obisse; ac demum vicisse Guichardus, irrita declarata Drogonis electione, et quidem non una vice. Nec sane mirum, cum tandem in Guichardum omnium vota conspirarint, teste S. Thoma Cantuariensi, qui asserit eum communi assensu cleri et populi in archiepiscopum fuisse promotum, quodque illi faverent, et, ut videtur, causæ æquitas, et magnatum favor; de causæ æquitate, ex papæ definitione, et ex eventu præsumendum: magnatum favorem demonstrant S. Thomæ, et abbatis Cluniacensis litteræ in ejus gratiam conscriptæ, imo et Ludovici regis, ut videre est in epistola Humberti Belli-jocensis (1), in qua sic regem alloquitur: « Præceptis vestris obedire volentes, petitionem vestram factam de domino Lugdunensi archiepiscopo, ut debitam obedientiam ac reverentiam exhibeamus, ut decet, læti recipimus: nondum tamen eum vidimus, nondum terram nostram intravit; verum in brevi cum eo colloquia habituri, voluntati suæ satisfacemus. » Denique ab ipso Romano pontifice inauguratus est, ut ex epistola S. Thomæ jam laudata discimus: « Fidelis vester abbas Pontiniacensis promotus est communi assensu cleri et populi in archiepiscopum Lugdunensis Ecclesiæ, consecratusque a domino papa die Dominica ante instans festum B. Laurentii apud Montepessulanum. De quo profecto confidimus... tanquam de carissimo amico nostro, quia ipse tum pro amore vestro, tum pro nostro semper quoad vixerit fidells vobis erit, civitatemque suam et partes illas, sicut justum est, vobis et regno vestro pro viribus subjiciet. » Quo vero anno sacra fuerit unctione delibutus, quove ejus pontificatus initium sit illigandum, non ita facile est definire. Annum 1165 assignant Sever. et alii, tum quod hoc anno in eo urbe commoratus fuerit Alexander, tum quia in diplomate Constantiæ Carthusianæ a Severtio relato (cap. 85, § 4) hæc leguntur: « Regnante D. N. J. Christo, anno ab Incarnatione ejus millesimo centesimo septuagesimo primo, D. Alexandri PP. III episcopatus decimo tertio; D. Guichardi Lugdunensis archiepiscopi septimo, indict. v, sexto Idus Novembris. per mandatum ejusdem Romani pontificis ab ipso archiepiscopo S. R. E. legato, renovata est.

limitatio eremi Portarum. » Si annus 1171 est Guichardi septimus indict. an. 1165. Nec ab hoc calculo longe abest antiquus Sancti Mariani monachus, qui apud Nicolaum Camusæum, referente Severtio, asserit Guichardum anno 1166 in Lugdunensem archiepiscopum assumptum fuisse; uti nec Guichenon, qui eodem anno illud consignat, *hist. Bress.* iv part., licet secunda parte dicat circa annum 1165 eum præsentem fuisse donationi Stephani H de Villars factæ Uifredo primo Cassaniæ abbati, quod tamen facile conciliari potest. Ita quoque Ægidius, his verbis: « Anno 1165 Guichardus abbas Pontigniacensis fit archiepiscopus Lugdunensis. » Consentit Chronicon Antissiodorense, quod refert Miræus. Ejus tamen initium biennio serius assignat Pater Menestrier, anno scilicet 1167, que nullus videtur fuisse Lugduni archiepiscopus, siquidem mense Octobri coram archiepiscopo Tarantasiensi de archiepiscopatus Lugdun. et comitem Forensium juribus transigitur, in eaque transactione nominantur Gulgo comes, et plurimi e capitulo; altam vero ubique de antistite silentium, quod, nisi sede vacante, aut nondum admisso episcopo, fieri nequaquam potuit. Certe Joannes Sarriberiensis epistola 225, scripta an. 1167, scribit eum contradictionem passum et ab ingressu civitatis toto biennio exilesum fuisse; sed tandem hoc ipso anno e Ecclesiam et civitatem suam cum honore et lætitia omnium recepisse in festo B. Martini. »

Memoratur anno 1168 in charta concordiæ de decimis ecclesiæ de Chaluas inter Hugonem Insulæ Barbaræ abbatem, et cognominem Bonævallis archimandritam (2). « Hoc factum est, inquit, anno 1168... chartam istam dupliciter scriptam alphabeti per medium divisi certiorum reddit interpositio: simul venerabilis G. Lugdunensis archiepiscopi, ejusdem loci capituli... sigillis roboratam. » Conventionem quoque et concordiam inter abbatem Sancti Martini Eduensis et ecclesiam de Fonteneti fecit cum Henrico Eduensi episcopo (3), et Hugone Burgundiæ duca, anno 1169. Nec quemquam moveat quod in hoc instrumento pro Guichardo legatur *Guillelmus*: error is est aut typographi, aut exscriptoris, ut palam est ex sequenti charta abbatis Fontenetiensis, eandem concordiam referentis et confirmantis, in ea enim Guichardus nominatur. « Factum est in capitulo S. Martini per manum Guichardi archiepiscopi, apostolicæ sedis legati, » etc.

Anno 1170, dato diplomate significat Stephanum de Villars plura donasse abbatiæ Cassaniæ. Eodem anno Burgundiæ ducem in capitulum generale Circiterciense introducit, in quo socius et precum particeps admittitur et privilegium illis ipse concedit. Pacem et concordiam procuravit eodem anno inter

(1) *Hist. Franc.*, t. IV, p. 666.

(2) *Rud. Insulæ Barbaræ*, pag. 111.

(3) Perard, pag. 399.

Hugonem Burgundiæ ducem et canonicos Lingonenses. Anno sequenti, jussu Alexandri papæ, limitationem eremi Portarum renovavit : diploma refert Severt. cujus initium supra exscripsimus. Eodem anno data charta notum facit Philippum abbatem S. Begnini concessisse ecclesiæ Cisterc. domum quæ dicitur *Ducissæ*, etc. Notat Johannes Dluglossus, lib. v *Histor. Polonicæ*, pag. 462, Walterum Wratistaudensem episcopum, qui anno 1171 e vivis excessit, Lugdun. primæ Galliarum Ecclesiæ cæremonias, ordinem, et cantum in Ecclesiam suam introduxisse.

Percelebric est annus 1173 concordia inita inter Guichardum Lugdunensem Ecclesiam, et Guidonem Foresii comitem. Vidimus hunc contendisse de comitatu Lugdunensi, nec donationibus factis aut confirmatis ab imperatoribus cessasse, jura de facto Lugduni habuisse et exercuisse; hincque ortas lites gravissimas, bello divexatam Ecclesiam, fugatos episcopum et canonicos, expilatam urbem. At tandem studio, pietate, ac munificentia Guichardi pax redintegrata est; comitis jura, quæcunque tandem illa fuissent, cum pluribus castris quæ in comitatu Forensi tenebat ecclesia, redempta fuere, additis insuper mille et centum marcis argenti. « Quam transactionem, inquit Alexander papa in diplomate, sicut de communi assensu partium factam, ratam habemus et firmam, eamque auctoritate apostolica confirmantes, præsentis scripti patrocinio communimus. » Transactionem et bullam refert Paradin. et post eum P. Menestrier, qui contendit hac concordia Lugdunensis Ecclesiæ canonicos, Lugduni comites evasisse, iisdem juri- bus, titulis, et prærogativis quibus hanc dignitatem habuerant Foresii comites; « eam quippe, inquit, acquirunt datis in compensationem pluribus prædiis et non modica argenti summa. » Bernardus Saviniacensis abbas nonnulla adquisivit apud Arbravillam a Petro des Estolz, uti narrant ipsius acquisitionis litteræ scriptæ « apud S. Leodegarium, regnante Ludovico rege Francorum. Anno ab Incarnat. Dom. millesimo centesimo septuagesimo tertio, residente Lugduni Guichardo archiepiscopo, apostolicæ sedis legato. »

Præsens fuit ecclesiæ Clarævallensis dedicationi anno 1174. Interfuit Albigensi synodo adversus hæreticos ab ea urbe nuncupatos, Oliverium errantium caput confutavit, eamque contra illos an. 1176 pronuntiavit sententiam, quam refert Baronius, qui in hoc erravit, quod Gillebertum eum vocaverit, non Guichardum. Errasse porro constat, tum ex eo quod nullum hujus nominis exhibeant præsulum catalogi, aliave antiqua monumenta; tum etiam quia ante et post hunc annum pedum tenuit Guichardus, qui an. 1178 sancti Bernardi corpus e terra levavit, ac populi venerationi exposuit, et abbatialem Bellæ-villæ basilicam consecravit anno

A 1179. Idem « Guichardus Dei gratia Lugdun. archiepiscopus, apostolicæ sedis legatus notum fieri vult, quod Uldricus de Villariis Lugdunensis decanus dedit per manum suam... fratribus de Chasmania usum pascuorum per totam terram suam Meria, et per terram quæ appellatur Bressia.. Factum in camera Cistercii. » Hæc quidem concessio est sine die et consule (4); collatis tamen temporibus quibus Guichardus sedere cœpit, ut et Petrus Tarentas. « ad cujus preces hæc donatio facta est, » et Ulfredus cui facta est, illam scriptam fuisse an. 1174, 1175, aut sequenti asserit D. Guichenon. Exstat aliud instrumentum in *Historia abbatiæ Trenorciensis* (5), qua Guichardus Lebaldo abbati iterum concedit ecclesiam de Moncellis novo censu retento, sed sine ulla temporis nota. Plurima bona moventia et non moventia suæ Ecclesiæ concessit quæ Severtius enumerat. Obiit anno circiter 1180, 28 Julii, quo die celebratur ejus memoria in Cisterciensi Menologio. Aliis constat obiisse 14 Junii ut fert Martyrologium Pontiniacense. Jussit corpus suum sepeliri ante majus altare castri Retortorii (*Riotier*) ad Ararim fluvium siti, quod Ecclesiæ suæ adquisierat a Johanne Brennensi Matisconis comite, pretio sexdecim millium librarum argenti: at tanto ardore illud ut suum reclamarent Pontiniacenses, ut tandem obtinuerint, et ante præcipuam cœnobii aram terræ mandaverint a latere epistolæ, cum brevi hoc epitaphio: *Hic jacet dominus Guichardus, archiepiscopus Lugdunensis, secundus abbas hujus monasterii.*

Chrysostomus Henriquez in *Fasciculo sanctorum ordinis Cisterciensis* refert Henricum Albanensem sedis apostolicæ legatum « duos archiepiscopos, Lugdunensem scilicet et Narbonensem, quia inutiles et reprehensibiles esse videbantur in spiritu vehementi velociter deposuisse anno 1181. » Quod difficillimum est cum earumdem Ecclesiarum historiis conciliare; siquidem nec Guichardo, nec Joanni a Bellis-manibus convenire potest, qui soli tamen pedum illis temporibus tenuisse memorantur. Conjicit Manriquez in *Annal. Cisterc.*, ad an. 1182, cap. 2, n. 5, Guichardum inter et Joannem mediassæ alium in sede Lugd. qui ab Henrico legato depositus fuerit, quique et quod indignus, et quod brevis temporis pontifex, nequaquam inter alios memoratur, et in depositi locum subrogatum fuisse Joannem. Baluzius vero in schedis quæ Lugdun. præsules spectant, putat eum qui primus id asseruit, ad Henrici legati tempora transtulisse historiam superioris sæculi, et quæ per errorem de Lugdunensi archiepiscopo dixit, referenda esse ad Arelatensem; porro constare Arelatensem et Narbonensem archiepiscopos excommunicatos et depositos fuisse an. 1080, in synodo quam Avenione celebrarunt Hugo Diensis et Amatus Oleronensis, sedis apostolicæ legati. Erant porro illi præsules

(4) *Bibl. Sebas.* pag. 350.

(5) *Instrum.* pag. 451.

Petrus Narbonensis et Achardus Arelatensis. Fite-
riensis in suis ad *Exordium magnum* notis, lib. II,
cap. 31, hoc Henrici factum refert ad annum 1188,
quo a Clemente papa III missus est in Gallias. Quod
si verum est, non de alio quam de Joanne qui se-
quitur intelligi potest, qui cum eodem anno et
Narbonensis et Lugdunensis antistes fuerit electus,

A conjectari posset non duos ab Henrico, sed unum
tantum de sede dejectum, qui quod utrique Ecclesie
præfuisset, ex utraque etiam cognominatus fuerit.
Verum hæc ad libitum efficta nullo fundamento
nituntur, et variis argumentis iisque invictis con-
futantur.

ANTIQUA STATUTA ECCLESIAE LUGDUNENSIS A GUICHARDO ARCHIEPISCOPO RENOVATA.

(D. Edm. MARTEN., *De antiquis Ecclesiarum ritibus*, III, 223, ex ms. domini de Monteverte dapiferi Ecclesie
Lugdunensis.)

Incipiunt Statuta Ecclesie Lugdunensis et ordinatio Officii ejusdem.

Nos G. primæ Lugdunensis minister humilis to-
tamque ejusdem Ecclesie capitulum omnibus in
perpetuum.

Prolixitate sit temporis, ut rerum gestarum noti-
tia ab hominum memoria facile dilabatur, nisi
apicibus litterarum commendetur; quoniam mul-
torum stultitia vel negligentia omnium sive plurium
calumniando, et contemnendo, et deridendo, de
perversis cordibus et pessimis voluntatibus nequiter
erumpere et in actus pessimos suam malorum mor-
rum, ut ita dicam, fatuitatem sive perniciem non
cessant, pravissimum virus suæ vesaniæ in remissis
cordibus stultorum impudentes indesinenter disse-
minare, et paternum morem antiquorum in Eccle-
sia Lugdunensi institutum, approbatum ordinem
SS. PP. omnino student et intendunt malitiose
spernere ac relinquere, et etiam relinquunt sanc-
tissimum ordinem Lugdunensis Ecclesie, et regu-
lam a SS. PP. editam et in S. Lugdunensi Ecclesia
statutam, sacramento firmatam, sicut invenimus in
libro canonum scriptum, qui usitato vocabulo ita
vocatur, quod vocabulum a SS. ejusdem Ecclesie
doctoribus exordium sumpsit; qui liber in cunctis
ecclesiasticis et conventibus habetur custoditus et
exhibetur et legitur, et etiam in nostra Lugdunensi
Ecclesia, Dei favente gratia, honorifice conservatur,
et in Quadragesima singulis annis legitur post lec-
tionem horæ primæ, in capitulo Lugdunensi. Quem
librum prædecessores nostri diligenter et plene
insipientes curaverunt, consilio unanimiter accepto,
colligere ac primo invocato Spiritu sancto dirigere,
ut omnes pacifici et prudentes et sapientissimi et
bonæ indolis Ecclesie Lugdunensis filii, in quorum
manu forma, ordinatio et textus ex eodem libro
extentus venerit, verissime agnoscant, et evidenter
sciant præfatam Lugdunensem Ecclesiam semper
a Domino Jesu Christo esse gubernatam ac protec-

tam, nec unquam a recto fidei tramite deviasse,
et paternum morem, quem statuta ecclesiastica
declarant, fideliter custodisse, nec per hoc ab anti-
quo Ecclesie ordine discrepare nec contemnere
diversum morem ordinis, si constat esse probabi-
lem, sed, juxta Apostolum, ea quæ utiliora et
potiora sunt sequi (*Rom. II*).

De observatione ordinis.

Unde ipse ait: *Hoc oro ut charitas vestra magis
ac magis abundet in scientia ordinis*, et regulæ Ec-
clesie servandæ et omni sensu (*Philipp. I*) memoriter
retinendi, ut probetis statuta ordinis Ecclesie
Lugdunensis potiora, et sitis sinceri, et firmam
spem, et sanam conscientiam habentes in statutis
ordinis Ecclesie Lugdunensis et regulis conser-
vandis, et sine offensa maneatis in ordine custo-
diendo viriliter, ut inveniri possitis in die Christi,
cum gratiarum ab ipso recepturi remunerationem
bonæ voluntatis, quam habuistis in ordine Ecclesie
Lugdunensis perfecte et integre usque ad finem
conservando per Christum Dominum nostrum.
Amen.

De constitutione ordinis.

Eapropter tam præsentibus quam futuris volu-
mus quod innotescat, quod in capitulo Lugdunensi
dictum et statutum fuit, et juramento firmatum,
quod ista quæ sequuntur a SS. PP. antiquitus in
Ecclesia Lugdunensi instituta et observata, volumus
innovari, non mutari. Et ut serventur, sicut usque
nunc observata sunt, in nostra S. Lugdunensi Ec-
clesia, quæ sicut hactenus inter Gallicanas Ecclesias
dignitate, ita fuit in honestate conspicua, quia
semper auctore Deo, levitatis et constantiæ in
opere et actu notam alicujus honestatis vitavit et
vigorem sui ordinis, et regulæ cantandi, respon-
siorum formam duplicandi uniuscujusque cantus
tam ad matutinam, quam ad missam, et ad vesper-